

Verhaal van God: Inbeelding of Verbeelding

We komen nu toe aan een indringende vraag, die alles te maken heeft met de invloed van de menselijke behoeften op het Verhaal van God.

(zie [Menselijke behoeften en het Verhaal van God.pdf](#))

Met 'Verhaal van God' bedoel ik **het onder woorden brengen van wat ik overstijgende ervaringen noem**. Het heeft te maken met ervaringen waardoor ik ten diepste geraakt ben. Associaties daarbij zijn: *'liefde die zichzelf niet zoekt'* en *'met ontferming bewogen'*. Ervaringen ook, die op de één of andere manier ook herkend (cq. bevestigd) worden in de Bijbelse verhalen.

Het woord **'God'** gebruik ik om **aan te duiden, dat het om niet grijpbaar verklaarbare ervaringen gaat**. Suggesterend ook, dat we zelf niet van alles bedacht hebben, maar dat het in de eerste plaats een zoeken is naar woorden om duidelijk te maken wat die ervaringen voor ons betekenen.

Maar ja, woorden zoeken doe je natuurlijk op basis van wat je geleerd hebt, hoe je bent opgevoed en wat je zelf in je leven al eerder hebt ervaren.

Geen wonder, dat daarbij dan ook sprake is van enige selectie, die alles te maken heeft met hoe jij in elkaar steekt.

Dat de één meer door het ene verhaal aangesproken wordt dan de ander heeft natuurlijk ook te maken met de menselijke behoeften, die in het geding zijn. Dat daarbij dan ook sprake kan zijn van eigen invulling (misschien ook wel in de vorm van projectie) is eigenlijk wel logisch.

Dan zou je dus het verwijt of de kritiek kunnen hebben, dat het verhaal van God zijn oorsprong vindt in de inbeelding van mensen op basis van hun behoefte.

Voor een deel zal dat ook zo zijn. En dat geldt niet alleen voor onze eigen verhalen maar dat zou in principe ook zo kunnen zijn voor de verhalen uit de Bijbel zelf.

Als het ervaringsverhalen zijn, dan zit daar ook veel van de mens zelf in!

Ik heb eerder al melding gemaakt van de **twee soorten lijnen** die je in de verhalen van de Bijbel kunt vinden: die van **evolutie** en die van een **tegendraads verhaal**.

In het laatste geval gaat het om momenten, voorbeelden en ervaringen, die niet passen bij het evolutieverhaal.

Het evolutieverhaal is gebaseerd op overleving, via voortplanting en aanpassing aan omstandigheden: de *'struggle for life'* en *'the survival of the fittest'*.

Daar past bij, dat de zwakste het aflegt tegen de sterkste, de zieke tegen de gezonde, enz.

Het **tegendraadse verhaal gaat via het 'zien' van de ander**, de ontdekking van de kwaliteit van de ander en de bewogenheid in termen van zorgzaamheid voor de zwakkere ander. We vinden daarbij termen als: *'liefde, die zichzelf niet zoekt'* en *'met ontferming bewogen'*. Met **uiteindelijk het verhaal van Jezus, waarin het Verhaal van God in al zijn volheid en betekenis aan het licht komt**.

Om even te focussen op die termen 'liefde, die zichzelf niet zoekt' en 'met ontferming bewogen':

Is dat iets waar je wat mee kunt verdienen? Waar je mee kunt scoren? Dus dat dat zou

passen bij het verhaal van evolutie?

Jazeker, dat zou ook kunnen. Daarmee zou je wat kunnen doen aan de behoefte om van betekenis te zijn. Zeker als het gaat om een actieve inzet.

Dus daar waar een aanbeveling, of boodschap komt, daar waar 'moeten' of een beroep op een plicht gedaan wordt, heb je kans, dat mensen op basis van die behoefte om aandacht, om op te vallen of om van betekenis te zijn, of om applaus te ontvangen zich inzetten tot verbetering van zorg of tot aandacht voor de minder bedeelden.

Wanneer iemand zelig gevonden wordt betekent dat ook automatisch, dat hij zich niet met jou kan meten, dat jij dus in een hogere positie staat. Dat scoort dus ook!

In ons bidden vind je dan ook wel die spagaat van *'Heer, wilt u zijn met mensen, die honger hebben'* en *'wij danken U dat, wij in een bevoorrecht land leven'*

In dat geval gaat het er eigenlijk alleen om, om je best te doen met handelen dat prijzenswaardig is.

Zo wordt het ook wel in het geloof gebruikt: Jezus volgen is 'doen wat Jezus deed'. Daar word je dan op afgerekend...

En als een gezaghebbende kan vertellen wat Jezus van ons vraagt, dan doen wij ons best om dat ook na te streven. Zo zien we soms de 10 geboden als opdracht en opgave voor het leven. Misschien wel stiekem met het gevoel, dat we daarmee de hemel kunnen verdienen...

En dan denk ik: er mist wat, en dat is het 'zien, met ontferming bewogen'. Niet als iets zieligs, maar als iets gelijkwaardigs.

Een soort 'gelijk oversteken' in de zin van iemand 'zien', die van betekenis is voor mij. Die mij bijvoorbeeld laat zien wie ik ben:

- *Het geraakt zijn van David bij de opmerking van Nathan: 'Jij bent die man', nadat David zelf in het verhaal is gestapt met zijn gevoel.*
- *Maar ook het verhaal van die brandende braamstruik: 'de grond waar je op staat is heilig'*
- *Of een Abraham, die wat mij betreft pas in het zien van de bok in de struiken zich bewust wordt van het feit, dat zijn God, (anders dan die van de streek waarin hij woonde en zoals hij misschien wel was opgevoed) van zijn levensdagen niet een mensenoffer wil om daarmee zijn hele toekomst op het spel te zetten.*

Noem ze maar op: denkbepelden van mensen, die doorbroken worden in concrete ervaringen (de kleinste belangrijker dan de grootste; een afgesloten toekomst toch in één keer weer open gegooid; niet door kracht of geweld, maar door de geest (= het Verhaal), enz.

Een uitdagende ontdekkingstocht, ook in het nieuwe testament op zoek naar tegendraadse voorbeelden.

Om dan vanzelf uit te komen bij het verhaal van Liefde en de invulling van het leven van Jezus. Die zijn boodschap zichtbaar maakte als sterker dan de dood. Een verhaal dat steeds weer opnieuw tot leven brengt.

Een verhaal van binnen uit.

Dus eigenlijk een verhaal, zou je zeggen, dat aanwezig is als gegevenheid in ieder leven.

Het is niet een verhaal op zich: het is meer dan een verhaal, maar het is alleen (maar) als verhaal te vertellen.

Het komt aan de oppervlakte als een *'geraakt zijn'*.

Je kunt nu gaan filosoferen over door Wie of Wat geraakt zijn.

Je kunt ook filosoferen over het *'geraakt zijn'* zelf.

Daar valt wel wat meer over te zeggen:

Als je dat vergelijkt met bijvoorbeeld 'verliefd zijn', kun je ook de vraag naar wie of wat heel moeilijk beantwoorden. Het kan liggen aan een bepaalde persoon (zo werkt het in de praktijk natuurlijk ook vaak), maar je ontdekt dan ook vaak dat je net zo goed op iemand anders verliefd zou kunnen worden, en dat gebeurt ook in de praktijk vaak.

Wat is dat nu precies 'verliefd zijn'?

Hangt het van die unieke persoon van die ander af?

Gaat het om een bepaalde uitstraling, of heeft het te maken met de speciale aandacht die iemand voor je heeft, of aan wat je op hem projecteert aan gevoel en behoefte.

Als je even alleen focust op jezelf kun je zeggen, dat je tot in het diepste geraakt bent en dat het iets met jezelf te maken heeft en met alles van je gedachten, je gevoelens en je lijf.

Het 'ik' (zoals je bent, inclusief je verlangens en behoeften) is geraakt.

Zo zou je dat ook kunnen noemen mbt geloofservaringen: het 'ik' is in het geding. Inclusief al je behoeftes. Misschien, zou je kunnen zeggen, hebben die behoeftes ook wel te maken met dat diepe innerlijke ik.

Misschien is het Verhaal van God ook een manier om iets van het geheim van het persoonlijke leven zichtbaar en tastbaar te maken. Dus een manier om het onder woorden te brengen, of beter: 'in beeld', om niet in de valkuil terecht te komen om het met begrippen van het verstand in logica te ordenen.

Het Verhaal van God zou je 'verbeelding' kunnen noemen in de betekenis van in beeldtaal proberen iets zichtbaar te maken van dat wat zich onttrekt aan ons verstand, maar dat ons gevoel ten diepste raakt.

Dan kom je niet bij 'iets onpersoonlijks' uit maar bij iets, dat heel persoonlijk is.

Vergelijkbaar met de ervaring van de ontmoeting tussen 'ik' en 'jij'. Daarom is het dan ook gemakkelijker om daar een Persoon voor in te vullen tot wie je je kunt richten.

Inbeelding is meer een product van onze geest. Terug te voeren op onze behoeften.

Dan kom je terecht bij alle beelden van God, die uiteindelijk 'afgoden' blijken te zijn, omdat ze ontsproten zijn aan de menselijke geest en gericht op overleven en aanpassen, het ondergeschikt maken van de ander, macht en bezit.

Verbeelden is proberen vorm te geven aan iets dat aan en in jou, en niet door jou geschiedt.

Wat mij betreft is het Verhaal van God een persoonlijke poging om woorden en beelden te zoeken die passen bij overstijgende ervaringen met de hoop, en misschien ook wel het vertrouwen, dat dat verhaal ook door anderen herkend en bevestigd kan worden in hun eigen ervaringen.

Dat is voor mij dan geloven: vragenderwijs en verkennenderwijs in vertrouwen op pad gaan met een levend Verhaal.